

СТВОРЕННЯ БАЗИ ОБЛІКУ ФАЛЬСИФІКАТОРІВ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСАД ЩОДО ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Олег ГРАБОВСЬКИЙ¹; Тетяна ЛИТВИНЕНКО²

1 – к.т.н. , доцент, в.о. декана факультету електроніки, автоматизації та метрології,
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, м. Одеса, Україна

2 – аспірант, Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку м. Одеса, Україна

Анотація – У статті розкриваються питання щодо необхідності ідентифікації фізичних та юридичних осіб які мають відношення та приймають безпосередню участь у створенні та розповсюдженні фальсифікованої продукції яка ставить під загрозу не лише здоров'я та життя споживачів, а може становити загрозу благополуччя та розвитку нації. Робота буде націлена на розробку методології, інструментів та засобів для реалізації «Система реєстрації безвідповідального виробника» та «Індекс надійності».

Ключові слова – фальсифікована продукція, фальсифікатори.

CREATION OF A BASE OF ACCOUNTING FOR FOOD PRODUCTS FALSIFIERS TO PROVIDE THE QUALITY AND SAFETY OF FOOD PRODUCTS

Oleh HRABOVSKYI; Tatiana LYTVYNENKO

1 - Ph.D. , associate professor, acting Dean of the Faculty of Electronics, Automation and Metrology, State University of Intellectual Technologies and Communications, Odesa, Ukraine

2 – graduate student, State University of Intellectual Technologies and Communications, Odesa, Ukraine

Annotation - The article reveals the issues of the need to identify individuals and legal entities that are related and directly involved in the creation and distribution of falsified products that endanger not only the health and life of consumers, but may pose a threat to the well-being and development of the nation. The work will be aimed at developing the methodology, tools and means of implementing the "Irresponsible Manufacturer Registration System" and "Reliability Index".

Keywords - falsified products, food products falsifiers .

Розвиток харчової промисловості сьогодні не лише дарує нам різноманітні смакові та естетичні задоволення, а й, нажаль, може нанести шкоди споживачеві та економіці України.

Питання щодо фальсифікації харчової продукції розглядається з різних боків та різними зацікавленими сторонами вже на протязі багатьох років незалежності України, та тисячоліть з того моменту як з'явилося масове виробництво харчової продукції.

І не зважаючи на те, що Україна йде шляхом гармонізації національного законодавства з європейським, воно все ж таки сьогодні має недостатню кількість важелів задля забезпечення недопущення потрапляння фальсифікованої продукції на стіл споживача.

Ми маємо такий контролюючий орган як Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) який має не лише контролювати ринок України , а й допускати на нього гравців – операторів ринку. І здавалось саме на цьому етапі можна мінімізувати загрозу фальсифікації продукції, адже реєстрація

потужності, отримання експлуатаційного дозволу та ринковий контроль мають не допустити та виявити недобросовісних виробників та реалізаторів, але проблеми харчового шахрайства виникають знову і знову. А процес фальсифікації стає складнішим, різноманітнішим та інноваційним.

Держава намагається впровадити заходи щодо контролю ринку, але ситуація сьогодні та бюрократична складова не полегшують це завдання.

Так наприклад у цьому році на розгляді Верховної Ради України був законопроект № 6248 «Про внесення змін до деяких законів України щодо харчових продуктів та інших об'єктів санітарних заходів» який міг би внести такі поняття як харчове шахрайство та пояснити відповідальність за такі діяння, але роботи по ньому поки що призупинені.

Харчове шахрайство [1] – діяння, яке є умисним, здійснюється з метою отримання економічної вигоди та має одну або декілька таких ознак: вводить споживача в оману та порушує законодавство про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів щодо зміни характеристик харчового продукту та/або неправомірного використання знаку для товарів та послуг, та/або копіювання форми, упаковки, зовнішнього оформлення, та/або прямого відтворення харчового продукту іншого оператора ринку із самовільним використанням його найменування.

Харчове шахрайство, – тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі п'ятдесяти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – у розмірі тридцяти мінімальних заробітних плат.

Виходячи з вищесказаного, держава визначає, що харчове шахрайство – це злочин. А злочинець має бути покараний. Для того щоб покарати злочинця, його необхідно ідентифікувати, та зберігати інформацію про нього за для того щоб подальші незаконні дії, які можуть виникнути у майбутньому, мали більш сурові наслідки ніж перше порушення закону.

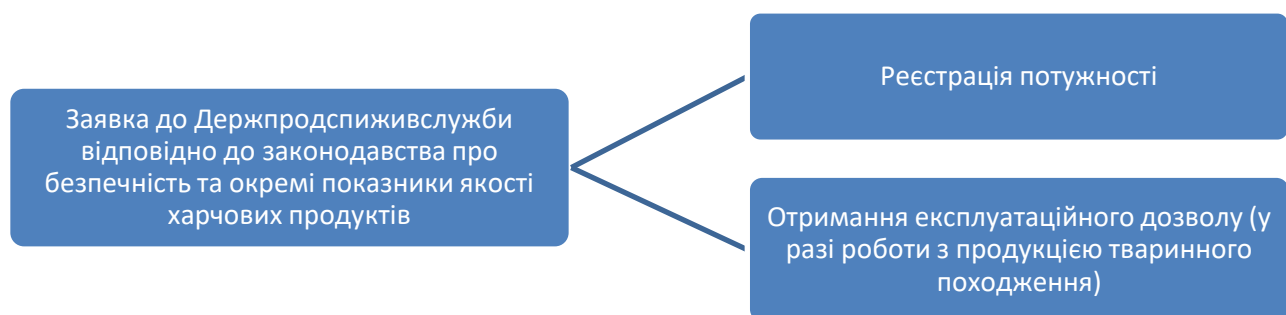

Рисунок 1 Схематична послідовність заходу на ринок виробників (операторів ринку) харчової продукції

Як ми з вами знаємо сьогодні схема заходу на ринок виробників харчової продукції виглядає наступним чином

Після реєстрації потужності та, за необхідності, отримання експлуатаційного дозволу, оператор ринку починає свою діяльність. На цьому шляху його будуть чекати періодичні перевірки Держпродспоживслужби

регламентовані законодавством [2, 3, 4] і в залежності від ступеня ризику буде визначено періодичність здійснення планових заходів державного контролю у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.

Ступінь ризику визначається за критеріями. Відповідно до постанови КМУ [3]. Критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, є:

- визначені ризики, пов'язані з тваринами, харчовими продуктами, кормами, операторами ринку (потужностей), використанням харчових продуктів або кормів, процесів, матеріалів, речовин, провадженням діяльності або операцій, які можуть справити негативний вплив на безпечність харчових продуктів та/або кормів, здоров'я та благополуччя тварин;
- результати здійснення попередніх заходів державного контролю;
- ефективність процедур, які застосовуються оператором ринку (потужностей) з метою дотримання законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин;
- інформація, яка може свідчити про невідповідність господарської діяльності вимогам законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Але виходячи з вищезазначеного ми можемо зрозуміти, що якщо безвідповідальний виробник скасує діяльність одне підприємства та відкриє інше, прослідкувати його історію участі у харчовому шахрайстві буде неможливо.

Але ж країна має знати своїх «героїв» в лице. Крім того на сьогоднішній день при виявленні фальсифікованої продукції її вилучають, знищують на операторів ринку накладають штрафи, але по суті це все корегувальні дії. А кожному менеджеру відомо, що для того щоб усунути проблему корегувальних дій недостатньо, необхідні серозні коригування. У нашому випадку такого оператора ринку необхідно ідентифікувати, встановити систематичність участі у фальсифікації продукції, наслідки такої діяльності для здоров'я споживачів та економіки та інші важливі питання.

Для вирішення цього складного питання нам на думку спав задум розробити методологію задля ідентифікації фальсифікаторів харчової продукції як фізичних так і юридичних осіб. Дослідити досвід інших держав у цьому питанні та встановити законодавче підґрунтя для впровадження даної системи на теренах нашої держави.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES)

- [1] Законопроект № 6248 «Про внесення змін до деяких законів України щодо харчових продуктів та інших об'єктів санітарних заходів» від 23 листопада 2021.
- [2] Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» №2042-VIII.
- [3] Постанова КМУ від 31 жовтня 2018 р. № 896 «Деякі питання здійснення планових заходів державного контролю Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів».
- [4] Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» № 771/97-ВР.